

УДК 338.48:330.322

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11\(25\)-391-403](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-391-403)

Лещук Галина Василівна доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76018, тел.: (067) 255-99-84, <https://orcid.org/0000-0003-1625-1536>

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджено методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору України із врахуванням факторів впливу воєнного та післявоєнного стану в країні. Встановлено, що на сучасному етапі доцільно проводити оцінювання інвестиційної привабливості в першу чергу на регіональному рівні, оскільки наслідки воєнного та післявоєнного стану регіонів в розрізі інвестиційної привабливості туристичного сектору будуть мати значні відмінності. Обґрунтовано, що дослідження методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору України доцільно здійснювати за двома напрямками, а саме: аналіз інвестиційної привабливості туристичного сектору та аналіз інвестиційної привабливості регіону. Здійснено систематизацію етапів оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору, а також показників, що характеризують розвиток туризму в регіоні. На основі аналізу методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору України на сучасному етапі доведено необхідність врахування не лише сукупності географічних, економічних, фінансових і політичних факторів певного регіону, але й факторів воєнного стану на певній території, рівень руйнувань природно-рекреаційного середовища та інфраструктури регіону, тривалість окупації тої чи іншої території, стан демографічного середовища, що в підсумку матиме вплив на задоволення потреб споживачів і досягнення максимального соціально-економічного ефекту для населення регіону та країни. Окрім цього, при оцінюванні інвестиційної привабливості туристичного сектору України у післявоєнний період важливими чинниками будуть: рівень фіксації та документування завданих втрат/пошкоджень туристичної інфраструктури внаслідок окупації та ведення воєнних дій; формування відповідних регіональних стратегій розвитку чи відновлення туристичного сектору тої чи іншої території із впровадженням нових туристичних продуктів як приклад військовий туризм; подальший євроінтеграційний курс кооперації з країнами-учасницями ЄС та Всесвітньою туристичною організацією.

Ключові слова: туристичний сектор, інвестиційна привабливість, методичний підхід, критерії оцінювання, показники, етапи.

Leshchuk Halyna Vasylivna Doctor of Economics, Professor, Professor of the Accounting and Taxation department, Carpathian National University named after Vasily Stefanyk, Shevchenka St., 57, Ivano-Frankivsk, 76018, tel.: (067) 255-99-84, <https://orcid.org/0000-0003-1625-1536>

METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE TOURISM SECTOR OF UKRAINE

Abstract. The article studies methodical approaches to assessing the investment attractiveness of the tourism sector of Ukraine taking into account factors influencing the martial law and the post-war state in the country. It has been determined that at the present stage, it is expedient to assess the investment attractiveness primarily at the regional level since the consequences of martial law and the post-war state of the regions in terms of the investment attractiveness of the tourism sector will have significant differences. It has been substantiated that the study of methodical approaches to assessing the investment attractiveness of the tourism sector of Ukraine should be carried out in two directions, namely: the analysis of the investment attractiveness of the tourism sector and the analysis of the investment attractiveness of the region. The systematization of the evaluation stages of the investment attractiveness of the tourism sector, as well as the indicators characterizing the development of tourism in the region, has been carried out. Using the analysis of the methodological approaches to assessing the investment attractiveness of the tourism sector of Ukraine at the present stage, it has been proved the need to take into account not only the aggregate of geographical, economic, financial, and political factors of a certain region but also the factors of martial law in a certain territory, the level of destruction of the natural and recreational environment as well as the infrastructure of the region, the duration of occupation of a particular territory, the state of the demographic environment, which will ultimately have an impact on the satisfaction of consumer needs and achieving the maximum socio-economic effect for the population of the region and the country. In addition, the next factors such as the level of fixation and documentation of losses/damages to tourism infrastructure because of the occupation and warfare, the formation of appropriate regional strategies for the development or restoration of the tourism sector of a particular territory with the introduction of new tourism products, as an example of military tourism, Further European integration course of cooperation with the EU member states and the World Tourism Organization will be very important for assessing the investment attractiveness of the tourism sector of Ukraine in the post-war period.

Keywords: Tourism sector, investment attractiveness, methodical approach, evaluation criteria, indicators, stages.

Постановка проблеми. В Україні туризм визначено як один із шести пріоритетних напрямів державних інвестицій. У той же час існують певні проблеми з реалізацією державної інвестиційної політики. Низький рівень інвестиційної привабливості, недосконала законодавча база та брак коштів у туристичній сфері гальмують розвиток туризму та відпочинку. У 2021 році Україна посідала 134-те місце з-поміж 177 країн у рейтингу економічної свободи та 117-те місце серед 180 країн у Індексі сприйняття корупції [1]. Окрім цього протягом 2022-2023 років туристичний сектор України зазнав впливу нових негативних чинників, зокрема: абсолютне скорочення в'їзного туризму, закриття авіасполучення, окупація певних територій тощо. При цьому слід відмітити підвищення активності внутрішнього туризму, що зумовлено також певними обставинами як от: вимушено переселене населення, заборона виїзду певній категорії громадян тощо.

Загалом однією з головних особливостей туристичної діяльності є приналежність до певної території, які мають різні характеристики. Згідно з міжнародною практикою, туристична привабливість у регіонах визначається найбільшим попитом серед туристів у регіонах з багатими природними, культурними та історичними ресурсами, географічним розташуванням, рівнем розвитку інфраструктури, що залежить від наявності інвестицій, рекреаційних та туристичних ресурсів, а також екологічного стану регіону [2, с. 98].

Від так доцільним є питання пошуку відповідних методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору України на сучасному етапі.

На практиці існує чотири рівні оцінювання інвестиційної привабливості: державний – мегарівень; регіональний – макрорівень; галузевий – мезорівень; рівень підприємств – мікрорівень. Усі вони взаємопов'язані і доповнюють один одного. В умовах сьогодення доцільно проводити оцінювання інвестиційної привабливості в першу чергу на регіональному рівні, оскільки наслідки воєнного та післявоєнного стану регіонів в розрізі інвестиційної привабливості туристичного сектору будуть мати значні відмінності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання оцінки інвестиційної привабливості регіону, методологічні основи оцінювання інвестиційної привабливості рекреаційного комплексу міських агломерацій, особливості формування показників інвестиційної привабливості туризму як сфери економіки досліджували такі вітчизняні науковці як: Малюта К. Г., Бланк І. А., Петровська С. А., Сізова Н. Д., Петрова О. О., Солодовник Г. В., Перун М. Ю., Опанасюк, Ю.А., Хопчан В., Антонюк, К. Г., Федулова С.О., Савченко М.Є., Давидова О. Г., Прокопишин-Рашкевич Л.М., Шадурська Б.О., Петрович Й.М. та інші[1-15]. Слід відмітити, що в наукових дослідженнях

існує чимало методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору, проте на сучасному етапі доцільно враховувати фактори воєнного стану в країні і особливо важливо формувати нові підходи із врахуванням післявоєнного стану.

На сучасному етапі інвестування сфери туризму є важливою умовою розвитку туристичного ринку як на загальнодержавному рівні, так і регіональному. Зокрема, для більшості країн туристична сфера є однією із пріоритетних галузей економіки, оскільки дохід від неї може становити до 50%. Наприклад, у таких країнах як Франція, Іспанія, Італія, Таїланд, США, Кіпр та Єгипет туризм входить до першої трійки провідних галузей держави, оскільки швидкий темп його розвитку не тільки популяризує країну на міжнародній арені, але й сприяє підвищенню зайнятості населення, зростанню рівня його життя, розвитку ринкових відносин, міжнародному співробітництву, збільшенню валютних надходжень у разі здійснення іноземних інвестицій, залученню громадян до пізнання природної та історико-культурної спадщини території, збереженню екологічної рівноваги та ін. [3, с. 9].

Мета статті – дослідження методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору України із врахуванням факторів впливу воєнного та післявоєнного стану в країні.

Виклад основного матеріалу. Дослідження методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору України доцільно здійснювати за двома напрямками:

1. Аналіз інвестиційної привабливості туристичного сектору.
2. Аналіз інвестиційної привабливості регіону.

Загалом інвестиційна привабливість туристичної галузі – це сукупність мікро- та макрофакторів, що формують загальне уявлення потенційного інвестора про стан та рівень розвитку туризму в певній країні та надають йому можливість визначити, наскільки досліджувана країна може бути привабливою та вигідною для інвестування цієї сфери [3].

Інвестиційна привабливість рекреаційного комплексу – це інтегральна характеристика окремих об'єктів рекреації та ринкової інфраструктури, умов діяльності та ризиків, що призведе до досягнення цілей інвестора [4, с. 17].

На думку Завадських Г.М. інвестиційна привабливість регіону – це сукупність політичних, соціальних, інституціональних, екологічних та економічних умов функціонування регіону, що забезпечують стабільність інвестиційної діяльності вітчизняних і зарубіжних інвесторів». Для оцінки інвестиційної привабливості регіону існують різні підходи та методи. Всі сучасні методики можна розділити за двома класифікаційними ознаками, такими як: методи обробки даних і система показників [5, с. 153].

Слід відмітити, що методика, запропонована І. О. Бланком, є основоположною у цьому напрямку. Інвестиційна привабливість регіону розраховується, як інтегральний показник на основі п'яти груп синтетичних показників:

1) рівень загальноекономічного розвитку регіону (питома вага регіону у ВВП і ВНП; обсяг виробленої промислової продукції на душу населення; рівень самозабезпеченості основними продуктами харчування; середній рівень заробітної плати; обсяг і динаміка капітальних вкладень з розрахунку на одного жителя; кількість підприємств усіх форм власності; питома вага збиткових підприємств у загальній кількості функціонуючих);

2) рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону (кількість підрядних будівельних компаній усіх форм власності; обсяги місцевого виробництва основних видів будівельних матеріалів; виробництво енергетичних ресурсів на душу населення; щільність залізничних шляхів сполучення та автомобільних доріг з твердим покриттям з розрахунку на 100 км території);

3) демографічна характеристика регіону (питома вага населення території в загальній кількості жителів країни; співвідношення міських і сільських жителів; питома вага населення, зайнятого в суспільному виробництві на підприємствах всіх форм власності; рівень кваліфікації працівників, зайнятих у суспільному виробництві);

4) рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури регіону (питома вага приватизованих підприємств у загальній кількості підприємств комунальної власності; питома вага підприємств недержавних форм власності в загальній кількості виробничих підприємств території; кількість спільних компаній із зарубіжними партнерами; кількість банківських установ (включаючи філіали); кількість страхових компаній (і їх представництв); кількість товарних бірж на території);

5) рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків (рівень економічних злочинів з розрахунку на 100 тис. жителів; питома вага підприємств з шкідливими викидами, що перевищують гранично допустимі норми; середній радіаційний фон у містах; питома вага незавершених будівельних об'єктів за останні 3 роки) [6].

При цьому необхідно пам'ятати про Методичну базу визначення інвестиційної привабливості регіонів, а саме методика, запропонована Держкомстатом України «Про затвердження Методики розрахунку інтегральних регіональних індексів економічного розвитку» згідно Наказу Держкомстату України № 114 від 15 квітня 2003 р. [7]. Згідно із цією методикою, інвестиційну привабливість регіонів пропонується оцінювати за такими показниками:

1) інвестиції в основний капітал, у розрахунку на 1 чол. середньорічної чисельності наявного населення (грн.);

2) інвестиції у житлове будівництво, в розрахунку на 1 чол. середньорічної чисельності наявного населення (грн.);

3) обсяг ПІІ, у розрахунку на 1 чол. середньорічної чисельності наявного населення (дол.);

4) зміна обсягу ПІІ, у розрахунку на 1 чол. середньорічної чисельності наявного населення (дол.);

5) густина автомобільних шляхів загального користування з твердим покриттям (км на 1000 км² території);

6) обсяг експорту товарів, у розрахунку на 1 чол. середньорічної чисельності наявного населення (дол.).

Дещо відмінною є Методика World Bank (Світового Банку), яка передбачає оцінку інвестиційної привабливості регіону за допомогою опитування топ-менеджменту провідних підприємств в країні. Запитання направлені на визначення факторів, які є перепонами для ведення бізнесу в даному регіоні та наскільки вони впливові. Дана методика включає такі групи показників: загальні показники; інфраструктура; фінанси; державна політика та послуги; вирішення спорів та злочинність; потенціал та інновації; трудові відносини.

Проте, крім Індексу інвестиційної привабливості, потенційним інвесторам слід враховувати такий показник, як «ведення бізнесу». Рейтинг «Doing Business» – це результат щорічного дослідження, що оцінює простоту ведення підприємницької діяльності за десятьма показниками у 190 країнах світу. Компоненти рейтингу оцінюють нормативні акти, що регулюють діяльність малих і середніх підприємств протягом усього життєвого циклу, та їх фактичне використання на практиці [8].

Відмінною від наведених вище методик є підхід Петровської С.А., яка вважає, що жодна з наведених методик не враховує у повній мірі екологічну складову інвестиційної привабливості регіону. Лише деякі методики (І. О. Бланка, Д. М. Стеценка, О. М. Асаула) враховують окремі екологічні ризики інвестиційної діяльності. Оскільки відповідно до концепції сталого розвитку, під час здійснення інвестиційної діяльності як інвестори, так і господарюючі суб'єкти повинні орієнтуватися не тільки на досягнення високих економічних показників, але й враховувати вплив інвестиційного проекту, який реалізується, на довкілля, що є одним з найважливіших факторів ухвалення господарських рішень. У зв'язку з цим важливого значення набуває урахування та оцінка екологічної складової при оцінюванні інвестиційної привабливості регіону. При цьому особлива увага повинна приділятися виявленню екологічних проблем на початкових стадіях розгляду інвестиційного проекту, включення в проекти заходів, які націлені на поліпшення якості навколишнього середовища, запобігання, зменшення та / або компенсацію економічного збитку від екодеструктивної діяльності та ризику [9, с. 96]. Слід погодитись із даним твердженням, оскільки врахування

екологічних ризиків та наслідків після воєнного стану на окремих територіях, при оцінюванні інвестиційної привабливості туристичного сектору, будуть настільки масштабними, що всі інші критерії будуть нівельовані для потенційних інвесторів.

Окрім того існують певні відмінності у визначенні етапів оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору (рис.). При цьому слід зауважити, що першим етапом при оцінюванні інвестиційної привабливості туристичного сектору того чи іншого регіону буде фіксація та документування завданих втрат/пошкоджень туристичної інфраструктури внаслідок окупації та ведення воєнних дій.

На прискорення розвитку туризму в Україні впливає велика кількість негативних причин, значна частка яких має застарілий характер. Перш за все до них треба віднести недостатність методичної та організаційної підтримки підприємництва у сфері туризму з боку державних регуляторів, невідповідність рівня комфорту більшості готелів, пансіонатів та будинків відпочинку світовим стандартам якості, невеликі обсяги інвестицій у розвиток матеріальної бази туристичного комплексу.

Явище привабливості території має складну структуру, і досі не існує загально визнаного підходу до його оцінки. Числове значення привабливості території є важливим для того, щоб відслідковувати та прогнозувати зміни привабливості території у часі. Однак поняття привабливості є досить суб'єктивним і відображає не просто якість території, а відношення до неї, яке залежить від великої кількості факторів, у тому числі цілей по відношенню до території. Складність структури привабливості території полягає у такому. По-перше, вона має об'єктивний та суб'єктивний складники, які є взаємозалежними. По-друге, територія може бути привабливою в одних секторах і непривабливою в інших.

- визначення об'єкта спостереження - регіон країни чи окремо взята місцевість;
- визначення основних факторів, які впливають на туристичну привабливість;
- оцінювання за допомогою методів багатовимірного шкалювання та факторного аналізу;
- отримання показника туристичної привабливості за кожним із зазначених методів;
- визначення сукупного показника, порівняння;
- вибір найкращого методу оцінювання туристичної привабливості регіону чи місцевості;
- формування рекомендації щодо доцільності фінансування та залучення інвестицій до розвитку пріоритетних об'єктів

Рис. Систематизація етапів оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору

Сформовано на основі джерел [2, с. 101; 10, с. 91; 11; 15, с. 19]

Доцільно розглядати інвестиційну привабливість території, туристичну привабливість території, привабливість території для довгострокового проживання та роботи, а також привабливість території як виробника товарів і послуг. Умовно об'єктивна оцінка привабливості кожного сектору базується на низці факторів потенціалу та ризику. Для кожного сектору значення одних і тих самих факторів може мати різну вагу. Оцінювати ці фактори повинні експерти. На виключно суб'єктивну оцінку привабливості території можуть впливати чинники, які неможливо передбачити. Тому, під час роботи із цільовими групами немає сенсу пропонувати заздалегідь визначені фактори і доцільніше пропонувати оцінити привабливість території загалом, але враховуючи цілі взаємодії з територією [2].

Окрім цього при оцінюванні рівня розвитку інвестиційної інфраструктури агломерації слід врахувати умови ведення бізнесу на цій території, наявність можливостей задоволення цілей інвестора та стан соціальної інфраструктури. Оцінюючи демографічну характеристику регіону інвестору цікаво знати кількість потенційних клієнтів об'єктів рекреації, кількість трудових ресурсів, які можна залучити до роботи, їх кваліфікація тощо. При оцінюванні рівня розвитку рекреаційної інфраструктури регіону слід врахувати всі існуючі об'єкти рекреації, кількість туристів та природні умови, що сприяють розвитку рекреації на даній території. Недостатня пропозиція рекреаційних ресурсів та підвищений попит може стати одним з факторів залучення інвестицій на територію агломерації. Але, окрім ефективності вкладання інвестицій слід враховувати і ризики інвестора. Рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків слід оцінювати як показники дестимулятори та враховувати ті чинники, які як прямо, так і опосередковано впливають на рекреаційну сферу регіону [4].

Окрім цього при формуванні методичного підходу до оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору України необхідно враховувати вибір показників, що характеризують розвиток туризму в регіоні [12]:

I. Показники обсягу туристичних потоків у регіоні

1. Кількість туристів, обслужених суб'єктами туристичної діяльності України, всього, в тому числі іноземних туристів, туристів – громадян України, які виїжджали за кордон, та внутрішніх туристів.

2. Кількість екскурсантів.

II. Показники попиту і пропозиції туристичних послуг регіону

1. Кількість туристів, які відвідали регіон.

2. Кількість туроднів за реалізованими путівками.

3. Кількість суб'єктів туристичної діяльності, номерів, місць у них.

III. Показники наявності туристичних ресурсів

1. Кількість та стан природних об'єктів (водойм, лісів, гір, заповідних степів тощо).

2. Кількість та стан пам'яток культури, історії, архітектури, археології, музеїв, монументів, культових пам'яток тощо.

3. Кількість та статус театрів.

IV. Показники ефективності туристичної діяльності

1. Обсяг наданих туроператорами туристичних послуг.

2. Витрати, пов'язані з наданням туристичних послуг.

3. Чистий прибуток (збиток) підприємств.

V. Показники економічного значення розвитку туризму для країни загалом

1. Обсяг туристського споживання.

2. Зайнятість у сфері туризму.

3. Сума податків, що надходить до бюджету від туристичної діяльності.

Окрім цього, доцільно виокремити виклики та проблеми, які унеможливають розвиток туристичного бізнесу в Україні та потребують негайного вирішення: застаріла туристична інфраструктура; низький рівень комфорту та невідповідність сучасним стандартам якості; невідповідність персоналу індустрії туризму кваліфікаційним вимогам світових стандартів; недосконалість вітчизняного законодавства та правового регулювання страхового захисту іноземців на території України; незадовільний стан транспортної інфраструктури; складна політична ситуація та воєнні дії в східних регіонах держави. Слід зазначити, що певні проблеми відносяться до загальнонаціональних, а певні мають регіональні особливості, що зумовлено руйнуваннями та шкодою, завданою туристичній інфраструктурі територій, які потрапили під окупацію або опинилися в зоні бойових дій [13].

Для подальшого покращення інвестиційного клімату України актуальним на сьогодні є питання удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Приєднання України до Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства та набуття членства в Інвестиційному комітеті ОЕСР надасть такі суттєві переваги для країни, а саме: свідчитиме про запровадження Україною міжнародних стандартів здійснення інвестиційної діяльності; сприятиме залученню прямих іноземних інвестицій шляхом усунення обмежень щодо секторів, в яких іноземне інвестування заборонене, та забезпечення національного режиму для транснаціональних корпорацій (далі – ТНК) відповідно до системи розвитку міжнародних стандартів у регулюванні відносин ТНК із країнами, що приймають їхні інвестиції; сприятиме поліпшенню конкурентного середовища та впливу на впровадження і розповсюдження інновацій; сприятиме реалізації принципів та стандартів соціальної відповідальності бізнесу згідно з керівними принципами ОЕСР щодо ведення відповідального бізнесу [14].

Висновки. Отже, проведений аналіз методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості туристичного сектору України на сучасному етапі повинен враховувати не лише сукупність географічних, економічних, фінансових і політичних факторів певного регіону, але й фактори воєнного стану на певній території, рівень руйнувань природно-рекреаційного середовища та інфраструктури регіону, тривалість окупації тої чи іншої території, стан демографічного середовища, що в підсумку матиме вплив на задоволення потреб споживачів і досягнення максимального соціально-економічного ефекту для населення регіону та країни.

Таким чином, на сучасному етапі функціонування туристичного сектору України при формуванні методичних підходів до оцінювання його інвестиційної привабливості слід враховувати: зростання масштабів внутрішнього туризму; розвиток малого і середнього бізнесу у сфері туризму, покращення іміджу України як туристичної держави на світовому рівні; розвиток нових видів туризму як приклад військовий туризм; посилення підвищення роді держави через застосування механізму державно-приватного партнерства і розроблення державних цільових програм, спрямованих на розвиток туристичної індустрії в Україні.

Окрім цього, актуальним при оцінюванні інвестиційної привабливості туристичного сектору України у післявоєнний період буде врахування таких важливих чинників, як: рівень фіксації та документування завданих втрат/пошкоджень туристичної інфраструктури внаслідок окупації та ведення воєнних дій; своєчасне формування відповідних регіональних стратегій розвитку чи відновлення туристичного сектору тої чи іншої території із впровадженням нових туристичних продуктів як приклад військовий туризм; подальший системний євроінтеграційний курс кооперації з країнами-учасницями ЄС та Всесвітньою туристичною організацією.

Подальші наукові дослідження з цього питання можуть бути спрямовані на пошук нових механізмів управління та розроблення стратегій розвитку туристичного сектору України.

Література:

1. Індекс сприйняття корупції: Україна поліпшилась, але є ризики. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/indeks-sprjniattia-korupciji-2020/31070408.html>
2. Федулова С.О., Савченко М.Є. Методичні основи формування та оцінки привабливості території. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво, 2020 р., № 3 (114). С. 42-48.
3. Малюта К. Г. Фактори інвестиційної привабливості туристичної сфери України. Modern Economics. 2019. Випуск № 13. С. 168–173. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V13\(2019\)-26](https://doi.org/10.31521/modecon.V13(2019)-26)
4. Опанасюк, Ю.А. Методологічні основи оцінювання інвестиційної привабливості рекреаційного комплексу міських агломерацій. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2020. № 1. С. 16-24. DOI: 10.21272/1817-9215.2020.1-2.

5. Завадських Г. М. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості регіону. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 17. С. 152–155. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/34.pdf>
6. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент : [учебный курс] / И. А. Бланк. – К. : Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. 448 с.
7. Наказ Держкомстату України № 114 від 15.04.2003 «Про затвердження «Методики розрахунку інтегральних регіональних індексів економічного розвитку» // Офіційний вісник України, 2003, №5, ст.348.
8. Doing Business [Electronic recourse]. Access mode: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=05376d6c-3772-4027-ac6f73e33e2905a8&title=DoingBusiness2019>.
9. Петровська С. А. Оцінки інвестиційної привабливості регіону: порівняльний пофакторний аналіз. Mechanism of Economic Regulation. 2012. № 2. С. 90-97.
10. Сізова Н. Д., Петрова О. О., Солодовник Г. В., Перун М. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості з використанням інформаційної системи. Молодий вчений. 2017. № 4.4. С. 90–93. URL: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2017/4.4/21.pdf>
11. Хопчан В. Теоретичні засади оцінювання інвестиційної привабливості регіону. Ефективна економіка. 2014. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3135>
12. Мазаракі А. А., Антонюк К. Г. Особливості формування показників інвестиційної привабливості туризму як сфери економіки. «Інтелект ХХІ». № 4. 2021. С.45–49. URL: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=27576.pdf>
13. Прокопишин-Рашкевич Л.М., Шадурська Б.О., Петрович Й.М. Індустрія туризму в Україні: перспективні напрями та виклики сучасності. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління». 2020. Т. 4. № 1. С. 72–82. DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2020.01.072>
14. Антонюк К. Г. Дослідження основних показників економічного розвитку України на ринку інвестицій. Економіка, управління та адміністрування. 2020. (1(91), с. 9–14. [https://doi.org/10.26642/ema-2020-1\(91\)-9-14](https://doi.org/10.26642/ema-2020-1(91)-9-14)
15. Давидова О. Г. Методи оцінювання туристичної привабливості регіонів країни. Український соціум. 2015. № 4. С. 97-107.

References:

1. Indeks spryiniattia koruptsii: Ukraina polipshylas, ale ye ryzyky - Index of perception of corruption: Ukraine has improved, but there are risks. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/indeks-spryniattia-korupciji-2020/31070408.html> [In Ukrainian]
2. Fedulova S.O., Savchenko M.E. (2020). Metodichni osnovy formuvannia ta otsinky pryvablyvosti terytorii [Methodical bases of formation and evaluation of the attractiveness of the territory]. Derzhava ta rehiony. Serii: Ekonomika ta pidpriemnytstvo - State and regions. Series: Economy and entrepreneurship. № 3 (114). pp. 42-48 [In Ukrainian]
3. Maliuta, K. H. (2019). Faktory investytsiinoi pryvablyvosti turystychnoi sfery Ukrainy [Factors of investment attractiveness of the tourist sphere of Ukraine]. Modern Economics. No. 13. pp. 168–173. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V13\(2019\)-26](https://doi.org/10.31521/modecon.V13(2019)-26) [In Ukrainian]
4. Opanasyuk, Yu. A. (2020). Metodolohichni osnovy otsiniuvannia investytsiinoi pryvablyvosti rekreatsiinoho kompleksu miskykh ahlomeratsii [Methodological bases for evaluating the investment attractiveness of the recreational complex of urban agglomerations]. Visnyk Sumskoho derzhavnogo universytetu. Serii Ekonomika - Bulletin of Sumy State University. Economy series. № 1. pp. 16-24. – DOI: 10.21272/1817-9215.2020.1-2 [In Ukrainian]
5. Zavadskikh H. M. (2017). Metodichni pidkhody do otsinky investytsiinoi pryvablyvosti rehionu [Methodical approaches to assessing the investment attractiveness of the region]. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky - Global and national economic problems. № 17. pp. 152–155. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/34.pdf> [In Ukrainian]

6. Blank I. A. (2001). Investytsiyni menedzhment [Investment management]. Элґа-Н, Nyka-Tsentr - Elґа-Н, Nika-Center. Pp. 448 [In Ukrainian]
7. Nakaz Derzhkomstatu Ukrainy № 114 vid 15.04.2003 «Pro zatverdzhennia «Metodyky rozrakhunku intehralnykh rehionalnykh indeksiv ekonomichnoho rozvytku» [Order of the State Committee of Statistics of Ukraine No. 114 of April 15, 2003 "On approval of the Methodology for calculating integral regional indices of economic development"]. (2003) Ofitsiyni visnyk Ukrainy - Official Gazette of Ukraine. №5, pp.348 [In Ukrainian]
8. Doing Business [Electronic recourse]. – Access mode : <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=05376d6c-3772-4027-ac6f73e33e2905a8&title=DoingBusiness2019>[In Ukrainian]
9. Petrovska S. A. (2012). Otsinky investytsiinoi pryvablyvosti rehionu: porivnialnyi pofaktornyi analiz [Estimates of the investment attractiveness of the region: a comparative factorial analysis]. Mechanism of Economic Regulation. № 2. pp. 90-97 [In Ukrainian]
10. Sizova N. D. (2017). Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti z vykorystanniam informatsiinoi systemy [Evaluation of Investment Attractiveness Using Information System]. Molodyi vchenyi, no. 4.4. pp. 90-93. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4.4/21.pdf> [In Ukrainian]
11. Khopchan V. (2014) Teoretychni zasady otsiniuvannia investytsiinoi pryvablyvosti rehionu [Theoretical principles of assessing the investment attractiveness of the region]. Efektyvna ekonomika - Effective Economy, no. 6 [In Ukrainian]
12. Mazaraki A. A., Antoniuk K. G. (2021). Osoblyvosti formuvannia pokaznykiv investytsiinoi pryvablyvosti turyzmu yak sfery ekonomiky [Peculiarities of forming indicators of the investment attractiveness of tourism as a sphere of economy]. «Intelekt KhKhI» - "Intellect XXI". № 4. pp.45–49 URL: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=27576.pdf> [In Ukrainian]
13. Prokopyshyn-Rashkevych, L.M., Shadurska, B.O., & Petrovych, Y.M. (2020). Industriia turyzmu v Ukraini: perspektyvni napriamy ta vyklyky suchasnosti [Tourism industry in Ukraine: promising directions and challenges]. Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika". Serii "Problemy ekonomiky ta upravlinnia", 4(1), pp. 72–82. DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2020.01.072> [In Ukrainian]
14. Antoniuk K. G. (2020). Doslidzhennia osnovnykh pokaznykiv ekonomichnoho rozvytku Ukrainy na rynku investytsii [Study of the main indicators of the economic development of Ukraine in the investment market]. Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia - Economy, management and administration. (1(91)), pp. 9–14 [https://doi.org/10.26642/ema-2020-1\(91\)-9-14](https://doi.org/10.26642/ema-2020-1(91)-9-14) [In Ukrainian]
15. Davydova O. G. (2015). Metody otsiniuvannia turystychnoi pryvablyvosti rehioniv krainy [Methods of evaluating the tourist attractiveness of the country's regions]. Ukrainskiyi sotsium - Ukrainian society. № 4. pp. 97-107 [In Ukrainian]

